

Nr.: 1 / 29.01.2014

În atenția: președintele senatului, prorectorat studenți

Referitor la: adoptarea Codului drepturilor și obligațiilor studenților (Statutul Studentului)

MEMORIU

privind adoptarea Statutului Studentului
în Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași

Codul drepturilor și obligațiilor studenților, cunoscut drept Statutul Studentului, reprezintă prima inițiativă legislativă ce aparține 100% organizațiilor studențești și cuprinde drepturile și obligațiile studenților.

Fiind un deziderat al Alianței Naționale a Organizațiilor Studențești din România (ANOSR), începând cu a doua jumătate a decadei trecute, care s-a obținut în peste cinci ani de negocieri, reprezintă una din marile realizări ale mișcării studențești din România.

Adoptat în luna aprilie a anului 2012 prin OMECTS 3666/2012, el are caracter de lege, fiind anexă a Legii Educației Naționale nr. 1/2011. Conform art. 2, universitățile sunt obligate să adopte acest statut, într-o variantă proprie, la propunerea studenților, dar care nu trebuie sub nicio formă să se depărteze de la prevederile variantei din lege, prejudiciând studenții. În adoptarea lui la nivel de universitate **nu există decât loc pentru îmbunătățiri**, care să vină în sprijinul studenților.

Având în vedere că ANOSR a lansat o metodologie proprie prin care organizațiile studențești realizează anual un raport de implementare a Statutului Studentului, iar universitățile erau obligate să adopte statutul în termen de 60 de zile de la data publicării OMECTS 3666/2012, la propunerea și cu consultarea studenților, majoritatea universităților s-au conformat, organizând dezbateri publice în care studenții, prin intermediul organizațiilor, și-au exprimat punctele de vedere și au adus îmbunătățiri substanțiale variantelor de statut din universitățile lor.

Aici notăm eforturile Organizației Studenților din Universitatea Babeș-Bolyai (OSUBB) din cadrul UBB Cluj-Napoca și ale Convenției Organizațiilor Studențești din Universitatea Politehnica din Timișoara (COSPol) din cadrul UPT, organizații studențești reprezentative la nivel de universitate.

La nivel național, doar câteva universități nu au adoptat acest statut, printre care și Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași (UAIC).

În *Referatul Comisiei pentru activități studențești și parteneriate cu mediul economic și sectorul public din cadrul Senatului Universității „Alexandru Ioan Cuza” din Iași cu privire la raportul Prorectoratului de resort pe anul 2012*, la punctul Activități desfășurate de studenți, membri ai Senatului, a fost notată „analizarea inițiativelor colegilor din Alianța Națională a Organizațiilor Studențești din România (ANOSR), în special cu privire la Codul drepturilor și obligațiilor studenților.” Studenții din Senat, la timpul respectiv, au formulat un punct de vedere comun cu privire la acest document, **propunând îmbunătățiri ale Codului**, care au fost înaintate președintelui ANOSR de atunci, Daniela Alexe.

Cum această variantă de statut a fost doar vehiculată în cercurile studenților reprezentanți, în data de 10 aprilie 2013, Societatea Studențească 1871, premergătoare în formă de organizare a Ligii Studenților din Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași (LS IAȘI), a organizat o dezbatere publică cu titlul „Știi ce este Statutul Studentului?”, la care au luat cuvântul inclusiv doi reprezentanți ai ANOSR, aceștia argumentând necesitatea adoptării statutului, la nivelul UAIC, **doar într-o formă îmbunătățită a celei naționale**, oferind numeroase exemple din alte centre universitare, **opunându-se total oricărei modificări a statutului în detrimentul studenților**. De asemenea, la dezbatere a luat cuvântul un student din Senat care și-a exprimat dezacordul față de anumite puncte din statut. La final, reprezentanții Societății Studențești 1871, în acord cu audiența, au solicitat punerea în dezbatere publică a statutului. În caz contrar, s-a convenit asupra inițierii unei proceduri de demitere a studenților senatori. Aceste fapte au fost consemnate și în presa universitară, mai exact în numărul de luni, 15 aprilie 2013, al *Opinieii studențești*.

Acum, în ianuarie 2014, am primit o variantă de statut realizată de către studenții din Senat, numită și *variantea comisiei (documentul 1)*, în care am sesizat abateri de la scopul *Codului drepturilor și obligațiilor studenților* și de la prevederile legii nr. 1/2011 și OMECTS 3666/2012, cărora ar trebui să se supună.

Având în vedere că din varianta comisiei lipsesc peste 30 de articole și puncte, iar volumetric aceasta este redusă cu 40% (aprox. 1800 de cuvinte, față de 3000 cât are Codul inițial), este imposibil să nu fi apărut nereguli grave. Printre ele enumerăm:

- a) eliminarea prevederilor legate de asocierea în organizații studențești și de modul în care acestea participă la nivelul structurilor decizionale (Consiliul Facultății, Senat, Consiliu de Administrație);
- b) condiționarea statutului de student reprezentant, impunându-se ca acesta să aibă cel puțin media 8 (opt) și să fie integralist (încălcarea directă a art. 203 (4) din legea nr. 1/2011);
- c) eliminarea prevederilor referitoare la intervenția personalului universității în procesele de alegere a studenților reprezentanți (de altfel, fapt reclamat în trecut la UAIC) care sunt sancționate prin lege (art. 312 din legea nr. 1/2011);
- d) eliminarea prevederilor referitoare la transparența în administrație și la dreptul studenților de a solicita informații de interes public (voalare a legii 544/2001 privind liberul acces la informațiile de interes public, prin care se pot solicita universității inclusiv date de ordin financiar);

- e) eliminarea prevederilor privind persoanele cu dizabilități sau a celor care vin din medii defavorizate social, precum și eliminarea prevederilor referitoare la tipurile de burse și de alte forme de sprijin de care se pot bucura studenții;
- f) eliminarea prevederilor referitoare la Învățământul Centrat pe Student (ICS), care este de altfel și principalul obiectiv al sistemului Bologna, asumat în nenumărate rânduri, atât la nivel european, cât și internațional;
- g) eliminarea unor drepturi educaționale, precum dreptul cel de a studia în limba maternă sau într-o limbă de circulație internațională sau dreptul de a refuza participarea la procesul educațional mai mult de 8 (opt) ore pe zi;
- h) eliminarea prevederilor despre taberele studențești;
- i) eliminarea prevederilor privind raporturile asupra respectării *Codului drepturilor și obligațiilor studenților*, pe care organizațiile și federațiile studențești sunt obligate să îl alcătuiască, iar universitățile să-l publice pe site-ul propriu, cu angajamentul instituțiilor de învățământ superior că vor rezolva eventualele abateri pe care le-au comis și pe care le-au identificat studenții.

Pentru o viziune mai largă, vă anexăm o variantă a OMECTS 3666/2012, în care prevederile excluse din varianta comisiei au fost notate cu roșu, iar cele păstrate, cu verde. (*documentul 2*)

Având în vedere cele enunțate mai sus, ne simțim obligați să vă aducem la cunoștință și următoarele:

1. *Codul drepturilor și obligațiilor studenților* este **Ordin de Ministru și Anexă** a Legii Educației Naționale nr.1/2011. Prin urmare, prevederile acestuia se aplică în toate instituțiile de învățământ superior din România, având caracter de **lege**.

2. **Recomandarea Ministerului și a ANOSR era de îmbunătățire a statutului**, cum s-a și reușit, în exemplele mai sus menționate de la Cluj-Napoca și Timișoara. În niciun caz, **varianta studenților senatori nu reprezintă o îmbunătățire**. Mai mult, specificăm că îmbunătățirea statutului nu înseamnă nicidecum adaptarea lui la regulamentele deja existente într-o universitate. La momentul adoptării, **toate prevederile anterioare care contravin lui, se abrogă și devin nule**.

3. Eliminarea anumitor prevederi care acordă drepturi și facilități organizațiilor și federațiilor studențești, studenților reprezentanți sau studenților în general, nu poate fi interpretată decât ca pe o reminescentă tardivă a regimului comunist, care a afectat profund mediul universitar românesc, prin distrugerea tradiției și a culturii universitare europene de dinainte de cel de-al Doilea Război Mondial pe care o avea România, realizată atât prin implementarea de practici totalitare și reducerea actului academic la nivel de instrucție, cât și prin eliminarea fizică în sistemul concentraționar românesc a studenților, profesorilor și intelectualilor care „au îndrăznit” să gândească liber.

Organizațiile studențești au avut și au un rol fundamental în democratizarea mediului public și academic românesc după evenimentele din decembrie 1989, promovând constant revenirea la vechea tradiție universitară europeană, în care studenții și profesorii sunt membri cu drepturi egale ai *corpusului academic*.

4. Păstarea anumitor prevederi, cum sunt cele legate de reducerile pentru transportul în comun sau reducerile acordate la muzee, teatru etc., reprezintă o recunoaștere a acelor drepturi de către UAIC și nicidecum asumarea vreunei obligații financiare de către universitate în acest sens. În plus, UAIC nu poate obliga studenții să consulte atât varianta universitară cât și cea națională a Statutului Studentului pentru ca aceștia să își cunoască drepturile. Statutul Studentului din UAIC trebuie să reflecte în totalitate Statutul Studentului adoptat la nivel național, chiar dacă anumite prevederi nu țin de competența instituțională a universității.

5. *Codul drepturilor și obligațiilor studenților*, fiind un text juridic, deține toate funcțiile acestuia, printre care și cea de formare a mentalităților și ritualurilor în sistemul social în care se aplică. În cazul nostru, o variantă distorsionată a *Codului* nu ar face decât să mențină vechile cutume ale sistemului universitar românesc și să ofere studenților o **percepție retrogradă** asupra drepturilor și obligațiilor pe care le au, în particular, și asupra mediului academic, în general.

O variantă îmbunătățită, care are ca temei dezideratele Spațiul European al Învățământului Superior precum și ale sistemului Bologna, competiția și experiența academică și principiile naționale și europene din domeniul asigurării și evaluării calității în învățământul superior, nu poate decât să aducă o înnoire practicilor academice din UAIC, oferind studenților o **percepție independentă, democratică, deschisă și reprezentativă** asupra mediului universitar, în spiritul mișcării studențești românești și al ethosului universitar european contemporan.

6. Adoptarea în varianta propusă de comisie va aduce atât universității, cât și studenților ei, prejudicii imense, textul fiind o încălcare directă a legii nr. 1/2011 și a prevederilor OMECTS 3666/2012. În aceste condiții, Ministerul Educației Naționale va putea fi notificat, iar UAIC va putea fi acționată în instanță, de către orice persoană interesată, pentru încălcarea drepturilor legale ale studenților.

7. Nu în ultimul rând, adoptarea în varianta propusă de comisie a *Codului drepturilor și obligațiilor studentului*, va aduce grave prejudicii de imagine instituției noastre, aceasta putând fi trasă public la răspundere, atât de presă, cât mai ales de organizațiile studențești sau de ONG-urile naționale care au în vedere buna guvernare universitară și respectarea normelor democratice, precum Alianța Națională a organizațiilor Studențești din România (ANOSR), Societatea Academică din România (SAR) sau Freedom House România.

De aceea, **Liga Studenților din Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași (LS IAȘI) a alcătuit o variantă îmbunătățită a statutului, pe care o anexăm prezentului memoriu (documentul 3)**. În virtutea transparenței, îmbunătățirile aduse de noi au fost trecute cu albastru-închis. Demersul nostru a constat în primul rând într-o restructurare a *Codului drepturilor și obligațiilor studenților* (OMECTS 3666/2012) și dispunerea prevederilor într-o ordine logică, accesibilă, fără a omite cele de la nivel național. Îmbunătățirile aduse au avut ca bază:

- experiența din cadrul Spațiului European al Învățământului Superior (SEIS);
- recomandările și declarațiile ministeriale elaborate în procesul Bologna;

- standardele ARACIS, ENQA și EUA în asigurarea și evaluarea calității în învățământul superior;
- pilonii mișcării studențești din România: independența, democrația, reprezentativitatea și deschiderea;
- experiența altor universități majore și a altor organizații studențești;

Am pus un accent deosebit pe:

- a) acceptarea studenților ca parteneri strategici și egali în toate aspectele, în procesul de învățământ superior, prin implicarea lor în structurile decizionale, executive și consultative, precum și acceptarea rolului fundamental pe care îl au în cadrul universității, fără aceștia universitatea neputându-și justifica misiunea și nici măcar existența;
- b) recunoașterea rolului pe care îl au organizațiile studențești, care în multe țări europene sunt recunoscute drept singurele forme de reprezentare legitimă;
- c) reprezentarea corectă, democratică și responsabilă a studenților în structurile decizionale, executive și consultative ale universității;
- d) transparență în decizii și administrație;
- e) susținerea studenților în domeniul cercetării științifice;
- f) regularea modului în care se stabilesc examenele și a intervalului de timp în care cadrele didactice trebuie să comunice studenților notele obținute.

Ținem să precizăm că, în comparație cu alte versiuni ale statutului aplicate la nivel național în universități, cea propusă de noi este cea mai dezvoltată dintre toate. Deși la prima vedere textul pare redundant, el asigură transmiterea sigură a mesajului: **necesitatea centrării reale pe student a învățământului superior românesc.**

Adoptarea unui astfel de cod, care include prevederi noi și inovative, ar reprezenta un avantaj pentru UAIC, putând fi dat ca exemplu de bună practică universitară, aducând un aport pozitiv substanțial imaginii universității. Dar, mai ales, ar pune o temelie solidă la baza raporturilor dintre studenți și universitate, ca nicăieri în altă parte în România.

Prin urmare, în situația de față, nu vedem decât **două posibile rezolvări:**

1. La ședința ordinară a Senatului UAIC va fi adoptat drept *Cod al drepturilor și obligațiilor studenților* varianta alcătuită de către noi, Liga Studenților din Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași (LS IAȘI).

sau

2. Se va amâna adoptarea *Codului drepturilor și obligațiilor studenților*, în vederea discutării detaliate a variantei îmbunătățite, mai sus enunțate.

Alegerea oricărei alte variantă, cu atât mai mult adoptarea *Codului* în varianta alcătuită de către studenții senatori în cadrul comisiei din Senat, va atrage răspunsul nostru imediat prin acțiuni publice de protest (cărora ni se vor alătura colegi din alte centre universitare), în baza legislației în vigoare, precum și toate efectele negative ale adoptării *Codului* în această formă distorsionată, așa cum am prezentat în cele de mai sus.

Din dorința noastră de a face din UAIC un loc mai bun pe zi ce trece, de a promova bunele practici ale Spațiului European al Învățământului Superior (SEIS), precum și o cultură a asigurării și evaluării calității într-un învățământ superior centrat pe student, și de a evita un eventual scandal public care nu ar putea decât să demonstreze imaturitatea universității românești, în general, și lipsa de deschidere a UAIC spre acceptarea studenților ca factor de bună guvernare universitară, în particular, vă rugăm frumos să luați în considerare prezentul memoriu.

Cu respect,

Silvian-Emanuel Man
președinte LS IAȘI